

Maardu Linnvalitsus

24.04.2024 nr 9.5-2.2/23-24/28/10

**Maardu Lasteaia Rukkilill haldusjärelevalve õiendi
kinnitamine**

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 31 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel:

1. Kinnitan Maardu Lasteaia Rukkilill haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Lasteaia pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kerli Moora
peaekspert

Koopia: Maardu Lasteaed Rukkilill maardurukkilill@gmail.com

735 0384
kerli.moora@hm.ee

LASTEAIA RUKKILILL HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Lasteaed Rukkilill (edaspidi lasteaed) on Maardu linna (edaspidi pidaja) hallatav 13-rühmaline alusharidust pakkuv õppeasutus aadressil Nurga 2, Maardu linn, 74113, Harju maakond.
2. Järelevalvet lasteaia üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 07.12.2023 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/28/2 „Haldusjärelevalve algatamine Maardu Lasteaias Rukkilill“ alusel lasteaia ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Kerli Moora ja Anne Põldsaar, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse peainspektor Janika Lindpere.
3. Haldusjärelevalve algas 13.03.2024.
4. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas on lasteaias korraldatud õppe- ja kasvatustegevuse, sh eestikeelse ning eesti keele õpet toetava õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimine; kuidas on korraldatud lasteasutuse arengu planeerime, sh eestikeelsele õppele ülemineku planeerimine; kas õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolitusi; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele.
5. Järelevalves vesteldi direktoriga, õppealajuhatajaga, lasteaia pidajaga, õpetajatega, hoolekogu lastevanemate esindajatega, tugispetsialistidega ning tutvuti lasteaia dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga vaadeldavas valdkonnas, võrreldi lasteaia dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi EHIS) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Lasteaia pidaja on Maardu Linn. Lasteaias on 13 rühma: kolm sõimerühma, üks tasandusrühm ja üheksa aiarühma. EHISe andmetel käib lasteaias 2023/2024. õppeaastal 228 last. 2020. aastal liitus lasteaed projektiga “Professionaalne eesti keele õpetaja vene õppekeele rühmas” ning hetkel on projektiga liitunud kolm rühma. Lasteaia 13 rühmast ei vasta seaduses kehtestatud suurusele kolm lasteaiaühikut ja kaks sõimerühma ning lasteaiale tehakse ettekirjutus tagada, et rühmade suurus vastaks kehtivatele nõuetele.

Lasteaial on kehtiv arengukava aastateks 2023–2025 ja eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava. Järelevalves esitati sisehindamise aruanne aastate 2019-2022 kohta, mille on kinnitanud direktor, aga millel puudub pidaja kooskõlastus. Lasteaiale tehakse ettekirjutus tagada sisehindamise korra kinnitamine direktori poolt.

Lasteia õppekava on kinnitanud lasteaia direktor. Õppekava kinnitamisel on kuulatud ära pedagoogilise nõukogu arvamus, aga järelevalves ei esitatud hoolekogu arvamust õppekava kinnitamise osas. Lasteaiale tehakse ettekirjutused esitada õppekavas lasteaia eripära, tuua välja tunnetusoskuste sisu, kirjeldada õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi 6-7aastase lapse kohta iga üldoskuse puhul, esitada õppekavas õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused seitsmes valdkonnas.

Järelevalves vaadeldi õppe- ja kasvatustegevust kuues rühmategevuses, ühes eesti keele tunnis, ühes haridustehnoloogi tunnis ja ühes muusikatunnis. Eesti keel, muusika ja haridustehnoloogi tund toimusid eesti keeles. Ka vaadeldud rühmategevused toimusid valdavalt eesti keeles. Vaadeldud eestikeelsetes tegevustes kasutasid õpetajad selget ja arusaadavat eesti keelt. Järelevalves osalenud Keeleameti ekspert andis vaadeldud õpetajatele soovitusel rohkem korrata koos eestikeelseid sõnu, kooris hääldada ja korrata üle sõnad, mida lapsed kasutavad vene keeles. Vaadeldud õppe- ja kasvatustegevuste põhjal on näha, et lasteaed on süsteemselt valmistumas ette eestikeelsele õppele üleminekuks. Õpetajad osalevad eesti keele koolitusel ja kasutavad eesti keelt õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Rühmaruumide sisustamisel on astunud samme, et need toetaksid laste eesti keele õppimist.

Lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks viivad pedagoogid kaks korda aastas läbi lapse arengu hindamise ning kord aastas toimuvad lasteaias arenguveestlused lapsevanematega. Lasteaiale tehakse ettepanek koostada igas rühmas ülevaade sellest, millised lapsevanemad arenguveestlustel osalesid ning milliseid kokkuleppeid sõlmiti. Lisaks tehakse ettekirjutus tagada, et lasteaed dokumenteerib arenguveestluste tulemusi, sh lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Samuti tehakse ettekirjutus muuta koolivalmiduskaardi vormi nii, et seal oleks selgelt välja toodud lahtrid kirjeldamiseks lapse arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Lasteaias toetavad lapse arengut lisaks õpetajatele kaks üldlogopeedi, psühholoog ja üks logopeed tasandusrühmas. Psühholoogi ja tasandusrühma logopeedi kvalifikatsioonid vastavad kehtivatele nõuetele, kahe üldlogopeedi kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Eripedagoogi teenust lasteaias ei pakuta. Lasteaia pidajale tehakse ettekirjutus märkida EHISesse tasandusrühma laste erivajadused ja osutatavad tugiteenused, sh individuaalse arenduskava rakendamine ja tugispetsialisti teenus.

Lasteaia õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli kokku 39. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 37 õppe- ja kasvatusala töötajal. Arvestades õpetajate töökoormust, viivad õppe- ja kasvatustegevuse mahust 95% läbi

pedagoogid, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele ja 5% läbi pedagoogid, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Lasteaiale tehakse ettepanek motiveerida lasteaia õppe- ja kasvatusala töötajaid osalema eesti keele ja eesti keeles õpetamisega seotud täiendkoolitustel, sh pikematel keeleõpet käsitlevatel metoodilistel koolitusel, et tõsta õpetajate enesekindlust ning oskusi õpetada järgmisest õppeaastast eesti keeles. Lisaks tehakse ettepanek kanda pedagoogide täiendkoolituste info EHISesse.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati lasteaia pidajale ja lasteaiale ärakuulamiseks 03.04.2024. Lasteaia pidaja saatis oma vastuse 15.04.2024 ega teinud õiendi muutmiseks ettepanekuid.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Lasteasutuse arengu planeerimine

Arengukava

1.1. Koolieelse lasteasutuse seadus¹ sätestab, et lasteasutuse järjepideva arengu tagamiseks peab lasteasutus koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga koostama lasteasutuse arengukava. Arengukavas määratakse lasteasutuse arenduse põhisuunad ja -valdkonnad, tegevuskava kolmeks aastaks ja arengukava uuendamise kord.²

Järelevalves esitati lasteaia arengukava aastateks 2023–2025, kus on kirjeldatud arengu põhisuunad järgmistes valdkondades: eestvedamine ja juhtimine; personalijuhtimine; õppe- ja kasvatustegevused; koostöö huvigruppidega ja ressursside juhtimine. Arengukava on kinnitanud lasteaia direktori käskkirjaga³ ning see on saanud heakskiidu lasteaia pedagoogiliselt nõukogult⁴ ja hoolekogult⁵. Protokollid on koostatud vene keeles.

Arengukavas on esitatud arengukava uuendamise kord ning tegevuskava arengukava eesmärkide elluviimiseks. Dokument on avalikustatud lasteaia kodulehel.

Arengukava osaks olev tegevuskava vastab määrusele⁶: selles on määratletud arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Planeeritud tegevused on kohati esitatud üldsõnaliselt ning jääb selgusetuks, milliseid tegevusi täpsemalt eesmärgi saavutamiseks teha plaanitakse.

Eestikeelse õppe üleminekut toetab tegevuskavas toodud personalijuhtimise eesmärk tagada kogu personalile eesti keele õppimine ja praktika. Arengukava lisast nähtub, et lisaks soovitakse lasteaeda luua haridustehnoloogi ametikoht, kes aitab digivahendite abil lõimida erinevad valdkonnad eesti keele õppeks ning soodustab ladusamat üleminekut täielikule eestikeelsele õppele.

Vestlustel rääkisid juhtkond ja õpetajad, et arengukava koostamises osaleb lisaks juhtkonnale lasteaia personal ning arvamust küsitakse ka lapsevanematelt. Ka hoolekogu esindajad nõustusid, et saavad soovi korral osaleda arengukava koostamisel.

Arengukava tegevuskava täitmise osas selgitas direktor, et õpetajad käivad regulaarselt eesti keele koolitustel ja 62,5% õpetajatest osaleb kord nädalas keelekohvikus. Õppealajuhataja tõi välja, et hommikuring on rühmades eesti keeles ja aprillist hakkab olema ka mõni tegevusvaldkond eesti keeles. Lasteaias on loodud haridustehnoloogi ametikoht ning haridustehnoloog kasutab lõimitud õppetegevustes ainult eesti keelt. Iga rühm osaleb haridustehnoloogi tunnis kaks korda nädalas. Järelevalve raames vaadati ka lasteaia õppe- ja kasvatustegevusi ning leidis kinnitust, et rühmades toimuvad eestikeelsed hommikuringid ning haridustehnoloogi tund toimub täielikult eesti keeles. Vestlusel kinnitasid õpetajad, et osalevad regulaarselt eesti keele koolitustel ja keelekohvikus.

1.2. Lasteaias on koostatud eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava. Üldiste eesmärkidena on tegevuskavas toodud välja õpetajate täiendkoolitused, kvaliteetse õppevara arendamine, keele- ja kultuuriõpet toetavad tegevused lastele ja lapsevanemate nõustamine. Tegevustena on

¹ KELS § 9¹ lg 1.

² KELS § 9¹ lg 2.

³ Direktori 09.01.2023 käskkirj nr 1-3/26 „Lasteaia arengukava kinnitamine“.

⁴ Pedagoogilise nõukogu 09.11.2022 koosoleku protokoll nr 2.

⁵ Hoolekogu 26.10.2022 koosoleku protokoll nr 1.

⁶ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 4 lg 2.

näiteks toodud välja õpetajatele keelekursuste pakkumine, osade koosolekute läbiviimine eesti keeles ja õpetajate keeletaseme kohta tabeli koostamine. Planeeritud on ka kohtumine Haridus- ja Noorteameti esindajaga eestikeelsele õppele ülemineku valmisoleku väljaselgitamiseks. Tegevuskavas on planeeritud viia igas rühmas hommikuringe läbi eesti keeles ning kutsuda esinema eestikeelseid teatritruppe ja korraldada eestikeelseid õppekäike. Rühmades soovitakse kleepida esemetele eestikeelsed sildid ning täiendada lasteaia metoodilist kirjandust ja õppematerjale. Lisaks on planeeritud alustada eesti keele huviringiga ning koostada kiri vanematele eestikeelsele õppele ülemineku selgitamiseks.

Vestlusel selgitas juhtkond, et ülemineku tegevuskava on aidanud koostada Haridus- ja Noorteameti nõustaja. Tegevuskava on asunud täitma. Lisaks õpetajatele pakutavatele eesti keele koolitustele ja keelekohviku läbiviimisele on lasteaed koostanud tabelid õpetajate keeletasemete kohta. Koosolekuid pole veel eesti keeles läbi viima hakatud, sest lasteaed soovib eestikeelse tegevuse mahtu suurendada järk-järgult. Lasteaias käivad esinemas eestikeelsed teatritrupid ning käiakse eestikeelsetel õppekäikudel. Järelevalve käigus vaadeldi lasteaia rühmaruume ning seal olid loodud eestikeelsed „rääkivad seinad“ ning osad õppematerjalid olid eestikeelsed. Juhtkond selgitas, et õpetajad teevad palju materjale ise ning õppevahendite ostmiseks on olemas ka lisaraha. Hoolekogu vestlusel selgus, et lasteaias on olemas eesti keele huviring, aga vanemad ootavad, et lisaks võiks olla veel mõni eestikeelne huviring, nt teatring. Nii hoolekogu kui õppealajuhataja rääkisid, et vanematele on tutvustatud eestikeelsele õppele üleminekut ja lasteaia plaane selles osas.

Sisehindamine

1.3. Koolieelse lasteasutuse seadus⁷ näeb ette, et sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada laste arengut toetavad tingimused ja lasteasutuse järjepidev areng, selgitades välja lasteasutuse tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse arengukava tegevuskava. Lasteasutuse sisehindamise läbiviimise korra peab kehtestama lasteasutuse direktor⁸.

Lasteaial on sisehindamise kord, mille kinnitamise käskkirja järelevalves ei esitatud. Sisehindamise korras on väga põhjalikult kirjeldatud, kuidas hindamine toimub. Välja on toodud hindamissüsteem järgmistel tasanditel: õppeasutuse tasand, personali tasand, laste tasand, huvigrupi tasand. Sisehindamise korra lisaks on mh ka rühma ja õppetegevuste vaatluslehed ja õpetaja eneseanalüüsi leht.

Järelevalves esitati sisehindamise aruanne aastate 2019-2022 kohta, mille on kinnitanud direktor⁹. Aruanne on kooskõlastatud lasteasutuse hoolekoguga¹⁰, aga pidaja kooskõlastus on puudu. Aruandes on toodud välja lasteasutuse eesmärgid, tegevused, tugevused ja parandusvõimalused õppe- ja kasvatustegevuses ja juhtimises ning hinnatud nende tulemuslikkust vastavalt KELSile¹¹.

Sisehindamise aruandest nähtub, et 2020. aastal on tehtud lasteaeda eesti keele õpetajate kabinet. Samal aastal liitus lasteaed ka projektiga “Professionaalne eesti keele õpetaja vene õppekeele rühmas” ning hetkel on projektiga liitunud kolm rühma. Õppe- ja kasvatustegevuse juures on tugevusena toodud välja, et eesti keele kui teise keele õpetajad kasutavad väga edukalt ära kahe kultuuri, eesti ja vene, integratsiooni põhimõtet. Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et näiteks tähistatakse nii eesti kui vene rahvakalendri tähtpäevi.

⁷ KELS, § 24² lg 1.

⁸ KELS, § 24² lg 2.

⁹ Direktori 06.12.2022 käskkiri nr 1-3/24 „Sisehindamise aruande 2019-2022 kinnitamine“.

¹⁰ Hoolekogu 09.11.2022 protokoll nr 1.

¹¹ KELS, § 24² lg 1.

Juhtkond rääkis, et sisehindamise raames toimuvad vestlused personaliga ning viiakse läbi rahuloluküsitlused. Hoolekogu esindajad kinnitasid, et neile korraldatakse umbes kord aastas rahuloluküsitlus ning õpetajate esindajad rääkisid, et kord aastas täidavad nad tagasiside küsitluse ja vestlevad juhtkonnaga.

Ettepanekud direktorile ja pidajale

1.4. Arengukava koostamisel lähtuda tegevuste sõnastamisel konkreetsest eesmärgist ning tuua selgelt välja, milliseid tegevusi selle eesmärgi saavutamiseks teha plaanitakse.

1.5. Tulenevalt lasteaia eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskavast alustada koosolekute läbiviimist eesti keeles.

Ettekirjutused pidajale

1.6. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² lõikest 2 tagada, et lasteaia sisehindamise korra kehtestab direktor. Täitmise tähtaeg: 01.06.2024.

1.7. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² lõikest 3 tagada, et lasteaia sisehindamise aruanne kooskõlastatakse lasteasutuse pidajaga. Täitmise tähtaeg: 01.06.2024.

2. Õppe- ja kasvatustegevus

Õppekava

2.1. Seadus sätestab, et õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustöö alusdokument ja lasteasutus koostab selle koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (edaspidi KLRÕK) alusel¹². Lasteasutuse õppekava peab kinnitama direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse¹³. Lasteaed esitas kehtiva õppekava, mille on kinnitanud lasteaia direktor¹⁴. Õppekava kinnitamisel on kuulatud ära pedagoogilise nõukogu arvamus¹⁵, aga järelevalves ei esitatud hoolekogu arvamust õppekava kinnitamise osas.

Vestlustel rääkisid õpetajad, et osalevad õppekava koostamisel ning hoolekogu kinnitas, et nende käest küsitakse õppekava muudatuste osas nõusolekut.

2.2. KLRÕKi¹⁶ kohaselt on esitatud lasteaia liik, aga ei ole selgelt välja toodud lasteaia eripära. Esitatud on KLRÕKis¹⁷ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning lisatud veel omanäolisi eesmärgi. Esitatud on õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.

Õppekavas on eristatud neli üldoskuste rühma: mänguoskused, õpioskused, sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused, eraldi pole toodud välja tunnetusoskusi. Kirjeldatud on mänguoskuste, sotsiaalsete oskuste, õpioskuste ja enesekohaste oskuste sisu, aga esitamata on tunnetusoskuste sisu vastavalt KLRÕKile¹⁸. Üldoskuste juures pole KLRÕKi¹⁹ järgi kirjeldatud õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi 6-7aastase lapse kohta iga üldoskuse puhul.

2.3. KLRÕKi²⁰ kohaselt tuleb õppekavas esitada õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused seitsmes valdkonnas. Lasteaia õppekavas on selles osas puudusi.

¹² KELS, § 16 lg 1.

¹³ KELS, § 16 lg 3.

¹⁴ Direktori 18.05.2023 käskkiri nr 1-3/19.

¹⁵ Pedagoogilise nõukogu 18.05.2023 protokoll nr 3.

¹⁶ KLRÕK, § 2 lg 4 p1.

¹⁷ KLRÕK, § 3 lg-d 1, 2.

¹⁸ KLRÕK, § 13 lg 1.

¹⁹ KLRÕK, § 12 lg 2; § 13 lg 3; § 14 lg 2; § 15 lg 2.

²⁰ KLRÕK, § 16 lg 2.

2.3.1. Valdkond „Mina ja keskkond“ on esitatud puudulikult, esitatud pole kõik KLRÕKis²¹ toodud valdkonna eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi²² kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis²³ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.2. Valdkond „Keel ja kõne“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole kõiki KLRÕKis²⁴ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi²⁵ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis²⁶ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.3. Valdkond „Eesti keel kui teine keel“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole KLRÕKis²⁷ toodud valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi²⁸ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis²⁹ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.4. Valdkond „Matemaatika“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole kõiki KLRÕKis³⁰ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi³¹ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis³² toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.5. Valdkond „Kunst“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole kõiki KLRÕKis³³ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi³⁴ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis³⁵ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.6. Valdkond „Muusika“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole kõiki KLRÕKis³⁶ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi³⁷ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis³⁸ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

2.3.7. Valdkond „Liikumine“ on esitatud puudulikult. Esitatud ei ole kõiki KLRÕKis³⁹ toodud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkonna sisu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtteid. KLRÕKi⁴⁰ kohaselt tuleb valdkonnale lisada eeldatavad tulemused vanuseti, sh KLRÕKis⁴¹ toodud 6-7aastaste laste õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused.

²¹ KLRÕK, § 17 lg-d 1, 2, 3.

²² KLRÕK; § 2 lg 4 p 2.

²³ KLRÕK, § 17 lg 4.

²⁴ KLRÕK, § 18 lg-d 1, 2, 3.

²⁵ KLRÕK; § 2 lg 4 p 2.

²⁶ KLRÕK, § 18 lg 4.

²⁷ KLRÕK, § 19 lg-d 2, 3.

²⁸ KLRÕK, § 2 lg 4 p 2.

²⁹ KLRÕK, § 19 lg 4.

³⁰ KLRÕK, § 20 lg-d 1, 2, 3.

³¹ KLRÕK, § 2 lg 4 p 2.

³² KLRÕK, § 20 lg 4.

³³ KLRÕK, § 21 lg-d 1, 2, 3.

³⁴ KLRÕK, § 2 lg 4 p 2.

³⁵ KLRÕK, § 21 lg 4.

³⁶ KLRÕK, § 22 lg-d 1, 2, 3.

³⁷ KLRÕK, § 2 lg 4 p 2.

³⁸ KLRÕK, § 22 lg 4.

³⁹ KLRÕK, § 23 lg-d 1, 2, 3.

⁴⁰ KLRÕK, § 2 lg 4 p 2.

⁴¹ KLRÕK, § 23 lg 4.

Õppekavas on esitatud palju omanäolisi õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärke iga valdkonna kohta ning ka eesmärke erinevate vanuserühmade kaupa. Lisaks on toodud õppekavas⁴² välja lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti järgmistes valdkondades: füüsiline areng, kognitiivne areng, sotsiaalne areng, musikaalne areng ja eesti keel.

2.4. Õppekava⁴³ näeb ette, et lasteaias toimub eesti keele õpetamine alates kolmandast eluaastast. Vestlusel selgitas lasteaija juhtkond, et eesti keele õpetaja teeb koolieelikute rühmas eestikeelseid tegevusi neli korda nädalas. Teistes aiarühmades toimub eesti keel kolm korda nädalas. Haridustehnoloogi eestikeelsed tunnid toimuvad aiarühmades kaks korda nädalas. Nii õpetajad kui õppealajuhataja kinnitasid, et hommikuringid on aiarühmades eesti keeles, sõimerühmad saavad teha hommikuringe eesti keeles vastavalt oma soovile. Tasandusrühmas on eestikeelne tegevus korraldatud samamoodi nagu aiarühmades.

Lisaks töötab kolmes aiarühmas kolmas eestikeelne õpetaja pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ raames. Nendes rühmades ei toimu õppealajuhataja sõnul eraldi eesti keele tunde, kuna nende õppetegevusse on eesti keele õpe juba integreeritud. Ka robotikat õpetavad projektirühmades rühmaõpetajad ise.

2.5. Õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimine

Järelevalves vaadeldi õppe- ja kasvatustegevust kuues rühmategevuses, ühes eesti keele tunnis, ühes haridustehnoloogi tunnis ja ühes muusikatunnis. Eesti keel, muusika ja haridustehnoloogi tund toimusid eesti keeles. Ka vaadeldud rühmategevused toimusid valdavalt eesti keeles.

Kõikide vaadeldud tegevuste puhul oli õpikeskkond sobiv, tegutseti palju väiksemates gruppides. Õpetajad tunnustasid lapsi ja proovisid pakkuda kõigile lastele võimalust kasutada eesti keelt. Laste eesti keelest arusaamine ja eestikeelne kõne olid rühmades erineva tasemega, aga kõikides vaadeldud eestikeelsetes tegevustes tegid lapsed kaasa ja üldiselt mõistsid, mida õpetaja neilt ootab. Vajadusel andis õpetaja täiendavaid eestikeelseid selgitusi, kasutas näitlikustavat materjali või näitas ette.

Rühmade õppe- ja kasvatustegevused olid lõimitud, nende elavdamiseks kasutati digivahendeid, muusikat, liikumist ja erinevaid õppevahendeid. Vaadeldud eestikeelsetes tegevustes kasutasid õpetajad selget ja arusaadavat eesti keelt. Järelevalves osalenud Keeleameti ekspert andis vaadeldud õpetajatele soovitusel rohkem korrata koos eestikeelseid sõnu, kooris hääldada ja korrata üle sõnad, mida lapsed kasutavad vene keeles.

Ruumides olid seintel pildid ja eestikeelsed sõnad. Kõigis rühmades oli eestikeelset kirjandust ja õppevahendeid ning enamik lastele mõeldud esemetest olid rühmas asetatud nende kõrgusele.

Vaadeldud õppe- ja kasvatustegevuste põhjal on näha, et lasteaias on süsteemselt valmistumas ette eestikeelsele õppele üleminekuks. Õpetajad osalevad eesti keele koolitusel ja kasutavad eesti keelt õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Rühmaruumide sisustamisel on astunud samme, et need toetaksid laste eesti keele õppimist. Kinnitust leidis ka asjaolu, et lasteaias toimuvad eestikeelsed üritused. Järelevalve ajal toimus lasteaias emakeele päeva tähistamise pidu, mis toimus täielikult eesti keeles, sh olid kõik laste etteasted eestikeelsed.

Õppe- ja kasvatustegevuste vaatlusel osalesid ka õppealajuhataja ja direktor, kes andsid vaadeldud õpetajatele tagasisidet. Õpetajate sõnul käib õppealajuhataja regulaarselt nende õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimist vaatlemas.

⁴² Õppekava, lk-d 67-73.

⁴³ Õppekava, p 2, lk 13.

Rühmade moodustamine

2.6 Lasteaias on 13 rühma: kolm sõimerühma, üks tasandusrühma ja üheksa lasteaiarühma. Kolmes aiarühmas töötab lisaks põhiõpetajatele eestikeelne õpetaja projekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ raames. Rühmade moodustamine on kinnitatud direktori käskkirjaga⁴⁴.

Seadus⁴⁵ näeb ette rühma registreeritud laste arvu lasteasutuses: sõimerühmas kuni 14 last; lasteaiarühmas kuni 20 last ja liitrühmas kuni 18 last. Tasandusrühmas, kus käivad spetsiifiliste arenguhäiretega lapsed, on lubatud kuni 12 last⁴⁶. EHISe andmetel on sõimerühmades vastavalt 15, 15 ja 11 last, tasandusrühmas 11 last ja aiarühmades vastavalt 20, 20, 18, 22, 17, 21, 21, 19 ja 18 last, st kahes sõimerühmas ja kolmes aiarühmas on lubatust rohkem lapsi.

Lasteasutuse hoolekogu ettepanekul on valla- või linnavalitsusel õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral suurendada laste arvu lasteaiarühmas kuni nelja lapse võrra. Otsus tehakse iga sõime-, lasteaia- ja liitrühma kohta eraldi⁴⁷. Rühmade suurendamise dokumente järelevalves ei esitatud, seega puudub alus laste arvu suurendamiseks üle seaduses lubatud piiri.

Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine

2.7. Lasteaia õppekava⁴⁸ kohaselt on lasteaed avatud esmaspäevast reedeni 06.30-18.30. Õppealajuhataja selgitas, et kell 6.30 avatakse valverühm. Kõik rühmad on avatud kella seitsmest ning selleks ajaks on igas rühmas kohal üks õpetaja. Kell 7.45 saabub õpetaja abi ning kell 11 tuleb teine õpetaja. Rühma personalil on iga päev ka ühine tööaeg ning koostööaeg rühma tegevuste planeerimiseks on laste uneajal.

2.8. Õppekava⁴⁹ kohaselt koostab iga rühm Eliisis nädalaplaani, kus on mh toodud nädala teema ja eesmärgid. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel lähtutakse lasteaia õppekavast ning üldistest õppeaasta eesmärkidest. Järelevalves selgitas õppealajuhataja, et tegelikult on lasteaed läinud üle kuuplaanide koostamisele. KLRÕKi⁵⁰ kohaselt tuleb õppekavas esitada õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, sh õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus. Praegusel juhul on õppekavas toodud periood ja tegelikkuses rakendatav periood omavahel vastuolus.

Õpetajad rääkisid, et rühma kuuplaan on seotud lasteaia õppekavaga ja see omakorda riikliku õppekavaga. Rühma kuuplaanid vaatab õpetajate sõnul üle õppealajuhataja ja teeb vajadusel oma soovitusel. Järelevalves kontrolliti rühmade kuuplaanide koostamist. Rühmade kuuplaanid olid koostatud Eliisis ja need olid eestikeelsed. Plaanides olid toodud kuu eesmärgid ja plaanitavad tegevused.

2.9. Määruse kohaselt on lasteasutuse tegevuskava dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest⁵¹.

⁴⁴ Direktori 07.09.2023. a käskkiri nr 4-8/41 „Rühmanimekirjade kinnitamine“.

⁴⁵ KELS, § 7 lg 1.

⁴⁶ KELS, § 7 lg 2 p 2.

⁴⁷ KELS, § 7 lg 1¹.

⁴⁸ Õppekava, lk 9.

⁴⁹ Õppekava, lk 10.

⁵⁰ KLRÕK, § 2 lg 4 p 3.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 4 lg 1. .

Lasteaial on kehtiv õppeaasta tegevuskava, mille direktor on kinnitanud⁵². Tegevuskava kohaselt on õppeaasta teemaks „Eesti keel ja eesti meel, saab selgeks mängimise teel.” Tegevuskava üheks eesmärgiks on, et läbi erinevate mängude õpib laps eesti keelt, saab uusi teadmisi ja oskusi. Lasteaia tegevuskava lähtub lasteasutuse arengukava valdkondadest ja selles on esitatud iga valdkonna kohta tegevused, vastutajad ja tähtajad vastavalt määrusele⁵³. Esitamata on iga valdkonna eesmärgid ja tegevused on toodud pigem üldsõnaliselt. Tegevuskavas välja toodud planeeritavatest tegevustest toetavad eestikeelsele õppele üleminekut nt eestikeelne õppetegevus, eestikeelne tehnoloogiaharidus, täiendav eesti keele õpe ja pilootprojekt "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas".

2.10. Vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele⁵⁴ on lasteaial kohustus pidada õppe- ja kasvatustegevuse päevikut. Päevikusse tuleb õpetajal kanda andmed lapse kohta, andmed vanemate (eestkostjate) kohta, õppeaasta eesmärgid ja põhimõtted nende täitmiseks, andmed läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuste kohta⁵⁵.

Lasteaed kasutab õppe- ja kasvatustegevuse päevikuna Eliisi keskkonda. Järelevalve käigus kontrolliti Eliisi täitmise vastavust määrusele⁵⁶. Eliisi olid kantud lapse andmed ja järelevalve käigus kanti päevikusse ka vanemate andmed. Lisaks kanti järelevalve ajal Eliisi rühmade õppeaasta tegevuskavad, kus on toodud õppeaasta eesmärgid ja põhimõtteid nende täitmiseks. Päevikus olid toodud andmed läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuste kohta. Eliis on täidetud enamasti eesti keeles, mõned sissekanded olid vene keeles. Järelevalves selgitati, et vastavalt keeleseadusele⁵⁷ tuleb õppe- ja kasvatustegevuse päevikut pidada eesti keeles. Määrus⁵⁸ näeb ette, et päeviku täitmise üle teostavad kontrolli lasteasutuse direktor ja õppealajuhataja. Nii õpetajad kui juhtkond kinnitas, et Eliisi täitmise üle teostab regulaarset kontrolli õppealajuhataja.

Ettepanekud direktorile ja pidajale

2.11. Leida võimalusi, et suurendada eestikeelsete tegevuste mahtu sõimerühmades, et toetada lapsi ja õpetajaid eestikeelsele õppele üleminekul.

2.12. Tegevuskava koostamisel lähtuda tegevuste sõnastamisest konkreetsest eesmärgist ning tuua selgelt välja, milliseid tegevusi selle eesmärgi saavutamiseks teha plaanitakse.

2.13. Tagada Eliisi täitmine täielikult eesti keeles.

2.14. Viies läbi õppe- ja kasvatustegevust eesti keeles, võiksid õpetajad rohkem korrata eestikeelseid sõnu, neid kooris hääldada ja korrata üle sõnad, mida lapsed kasutavad vene keeles.

Ettekirjutused pidajale

2.15. Tulenevalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 16 lõikest 3 tagada, et lasteasutuse õppekava kinnitamisele eelneb hoolekogu arvamuse ärakuulamine. Täitmise tähtaeg 01.09.2024.

⁵² Direktori 29.08.2023. a käskkiri nr 1-3/8 „2023/2024 õppeaasta tegevuskava kinnitamine ja koolieelse lasteasutuse päevarežiimi ja toidu väljaandmise graafiku kinnitamine“.

⁵³ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 4 lg-d 2, 3.

⁵⁴ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 2 p 2.

⁵⁵ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 3.

⁵⁶ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5.

⁵⁷ KeeleS, § 10 lg 1.

⁵⁸ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 6.

- 2.16. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktist 1 esitada õppekavas lasteaia eripära. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.17. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktist 2 ja § 13 lõikest 1 esitada õppekavas üldoskustena tunnetusoskused ning tuua välja tunnetusoskuste sisu. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.18. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktist 2 ning § 12 lõikest 2, § 13 lõikest 3, § 14 lõikest 2 ja § 15 lõikest 2 kirjeldada õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi 6-7aastase lapse kohta iga üldoskuse puhul. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.19. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktist 2 ja käesoleva õiendi punktis 2.3 toodud selgitustest esitada õppekavas õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused seitsmes valdkonnas: mina ja keskkond; keel ja kõne; eesti keel kui teine keel; matemaatika; kunst; muusika; liikumine. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.20. Tagada, et lasteaiarühmade ja sõimerühmade suurus vastaks koolieelse lasteasutuse seaduse § 7 lõikes 1 toodud suurusele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.21. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktist 3 ning käesoleva õiendi punktis 2.8 toodud selgitustest tagada, et õppekavas esitatud õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, sh õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus, vastaks tegelikkusele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.22. Tulenevalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 lõikest 2 esitada lasteaia tegevuskavas lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Lapse arengu hindamine ja toetamine

Lapse arengu hindamine

3.1. KLRÕKi⁵⁹ kohaselt peab lapse arengu hindamine olema osa igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. KLRÕK⁶⁰ näeb ka ette, et õppekavas tuleb sõnastada lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas analüüsimise ja hindamise korraldus.

Õppekava⁶¹ kohaselt jälgivad õpetajad lapse arengut kohustusliku plaani alusel igapäevase tegevuse ja vabade mängude ajal, samuti spetsiaalselt õpetaja poolt korraldatud tegevuse ajal. Laste arengu hindamine toimub kaks kord aastas ja õpetaja koostab koostöös tugispetsialistidega igale lapsele isikliku kaardi. Vestlusel kinnitasid õpetajad, et nad täidavad kaks korda aastas lapse arengukaarti ning igal lapsel on olemas arengumapp. Õpetajate ja hoolekogu esindajate sõnul on arengukaardid aluseks ka iga-aastaste arenguvestluse läbiviimisel. Arengukaardil on olemas ka lahtrid, kuhu saab oma märkamised kanda lapsevanem.

3.2. Järelevalves vaadati juhuvalimi alusel laste arengumappe kolmes aiarühmas. Mappidesse olid pandud laste kunstitööd, töölehed, arengukaardid. Arengukaartidel oli lisaks õpetaja allkirjale ka lapsevanem allkiri selle kohta, et nad on õpetajaga arengu hindamise tulemusi arutanud.

Samuti vaadati arengumappe ühes sõimerühmas. Arengumappides olid toodud laste kunstitööd, töölehed ja arengukaardid, kuhu õpetaja on märkinud lapse arengu tulemused. Selles rühmas ei

⁵⁹ KLRÕK, § 24 lg 2.

⁶⁰ KLRÕK, § 2 lg 4 p-d 4 ja 5.

⁶¹ Õppekava, p 3.

olnud õppealajuhataja sõnul kaartidel lapsevanema allkirja, sest lapsed tulid alles sellel õppeaastal ning nendega pole veel jõutud arenguveestlusi läbi viia. Õpetajad kinnitasid, et lapsevanemad saavad soovi korral arengumappidega rühmas tutvuda.

3.3. Riikliku õppekava⁶² kohaselt peab pedagoog vähemalt üks kord õppeaastas viima lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lasteaia õppekavas⁶³ on kirjeldatud arenguveestluste läbiviimise korda ning toodud välja, et arenguveestlused toimuvad kord aastas. Õppekava kohaselt väljastab õpetaja enne arenguveestlust vanematele tutvumiseks oodatavate arengutulemuste hindamislehe ning arenguveestluste tulemused dokumenteeritakse ja allkirjastatakse. Allkirjastatud dokumenti hoiab õpetaja lapse individuaalses arengumapis.

Järelevalves leidis kinnitust, et arengutulemuste hindamise lehte (arengukaarti) hoitakse arengumapis ning see allkirjastatakse nii õpetaja kui vanema poolt. Vaadeldud arengukaartidel oli kirjas lapse arengu hindamise tulemus, aga kõigil kaartidel ei olnud kirjas arenguveestluste tulemus, sh lapsevanema seisukoht ja ootused lapse arengu suhtes, mis tuleb ka KLRÕKi⁶⁴ järgi dokumenteerida.

Rühmas polnud kokkuvõtet selle kohta, millised lapsevanemad on arenguveestlusel osalenud ega eraldi arenguveestluste protokolle.

Hoolekogu esindajad kinnitasid, et kord aastas toimuvad arenguveestlused, kus arutatakse lapse arengut puudutavaid muresid ja arengukohti.

3.4. Lasteasutuse õppekava läbinule peab lasteasutus määruse⁶⁵ kohaselt andma välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduskaardis kirjeldatakse laste arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed⁶⁶.

Lasteaia õppekava⁶⁷ näeb ette, et koolivalmiduse hindamine toimub kord aastas märtsikuus. Lasteaia õppekava lisana on toodud koolivalmiduskaardi vorm.

Järelevalves tutvuti lasteaia eelmisel õppeaastal väljastatud kümne koolivalmiduskaardiga juhuvalimi alusel ning need olid koostatud vene keeles. Kaardid olid täidetud põhjalikult ning kaartidele oli märgitud ka see, kui lapsega oli tegelenud tugispetsialist. Toodud on välja lapse oskused ja arendamist vajavad küljed kõnes ja matemaatikas. Koolivalmiduskaartidel ei olnud kirjeldatud lapse tugevusi ja arendamist vajavaid külgi teistest valdkondadest lähtuvalt. Samuti polnud kirjeldatud lapse tugevusi ja arendamist vajavaid külgi kõigi üldoskuste kohta.

Ettepanekud direktorile ja pidajale

3.5. Koostada igas rühmas ülevaade sellest, millised lapsevanemad arenguveestlustel osalesid ning milliseid kokkuleppeid sõlmiti.

3.6. Koostada koolivalmiduskaardid eesti keeles.

Ettekirjutused pidajale

3.7. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 24 lõige 6 punktist 2 ja lõikest 7 tagada, et lasteasutus dokumenteerib arenguveestluste

⁶² KLRÕK, § 24 lg 6.

⁶³ Õppekava, p 3.

⁶⁴ KLRÕK, § 24 lg 6 p 2, lg 7.

⁶⁵ KELS, § 16 lg 5.

⁶⁶ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 6 lg 1.

⁶⁷ Õppekava, p 3.

tulemused, sh lapsevanemad seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Täitmise tähtaeg: 01.07.2024.

3.8. Tulenevalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 6 lõikest 1 muuta koolivalmiduskaardi vormi nii, et seal oleks selgelt välja toodud lahtrid kirjeldamiseks lapse arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed. Täitmise tähtaeg 01.07.2024.

4. Lapse erivajaduse toetamine

Erivajadusega lapsed

4.1. KLRÕKi⁶⁸ kohaselt tuleb õppekavas esitada erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus. Lasteaia õppekavas on erivajadusega lapse arengu toetamist käsitletud ning esitatud üldised põhimõtted. Lapse erivajaduse toetamise põhimõtteid ja korraldust toetav õppekava punkt on lühike ning kohapealses järelevalves selgus, et tegelikult toetatakse erivajadusega last põhjalikumalt. Üksikasjalikumalt on õppekavas⁶⁹ kirjeldatud andeka lapse toetamise põhimõtted.

4.2. Lasteaia õppekava⁷⁰ kohaselt korraldab logopeed iga õppeaasta alguses kõikide laste kõne arengu uuringu ja esitab logopeedilist ravi vajavate laste vanematele vajaliku informatsiooni. Lasteaias on kaks üldlogopeedi ja üks logopeed tasandusrühmas. Vestlusel kinnitasid üldlogopeedid, et kõne arengu uuring toimub iga õppeaasta alguses ning logopeed koostab igale kõneravi vajavale lapsele uuringukaardi, kõnekaardi ja individuaalse arenduskaardi. Järelevalves vaadati 2022/2023. ja 2023/2024. õppeaastal koostatud uuringukaarte. Mõlemal üldlogopeedil vaadati kokku kümne lapse uuringukaarti, kuhu oli märgitud laste kõne uuringu tulemused. Uuringukaardi põhjal oli lastele koostatud kõnekaart, kuhu oli märgitud hinnang lapse kõne arengule, puuduvad või korrigeerimist vajavad häälilid. Lisaks vaadati järelevalves nende laste individuaalseid arenduskavasid, kus oli kirjas lapse kõne arengu eesmärgid ja plaanitavad tegevused nende saavutamiseks. Eelmise õppeaasta kohta olid logopeedid koostanud ka arenduskavade täitmise kokkuvõtte, kus analüüsiti lapse arengut aasta jooksul. Kumbki üldlogopeed töötab enda sõnul korraga 32 lapsega. Ka järelevalves vaadatud kõneravi vajavate laste dokumendid kinnitasid seda arvu.

4.3. Lasteaias toetab erivajadusega lapsi veel psühholoog. Vestlusel selgitas psühholoog, et tema ülesanne on toetada igakülgset laste arengut. Selleks viib ta õppeaasta alguses 5-6aastaste laste ja tasandusrühma laste seas läbi uuringud, et teha kindlaks, kellel on vaja psühholoogi abi. Vestlusel rääkis psühholoog, et töötab korraga 32 lapsega. Järelevalves vaadati psühholoogi 2023/2023. õppeaasta individuaalseid arenduskavasid viie lapse kohta, kus olid kirjas eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks. Lisaks vaadati viit tegevuskaarti, kuhu psühholoog paneb kirja kõik lapsega tehtud tegevused. Psühholoogi dokumendid olid valdavalt koostatud eesti keeles. Psühholoogil oli eelmise aasta kohta koostatud arenduskavade täitmise kokkuvõtte, kus oli hinnatud laste arengu tulemusi. Vaadeldud dokumendid kinnitasid, et psühholoog töötab korraga 32 lapsega.

⁶⁸ KLRÕK, § 2 lg 4 p 5.

⁶⁹ Õppekava, lk 12.

⁷⁰ Õppekava, lk 11.

4.4. Vastavalt määrusele⁷¹ tuleb tasandusrühmas luua üks logopeedi ametikoht rühma kohta. Lasteaias on üks tasandusrühm, kus lisaks õpetajatele toetab lapsi logopeed. Tasandusrühma logopeed rääkis vestlusel, et kõik tasandusrühma lapsed saavad logopeedilist teenust. Logopeed töötab iga päev tasandusrühma lastega, nii väiksemates rühmades kui individuaalselt.

KELSi⁷² kohaselt tuleb kanda lasteasutuse andmed EHISesse, mh tuleb määruse⁷³ kohaselt kanda EHISesse lapse erivajadused ja osutatavad tugiteenused. Järelevalves kontrolliti EHIS (21.03.2024) andmeid erivajadusega laste toetamise kohta lasteaias. EHISes on märgitud individuaalse arenduskava rakendamine vaid ühele tasandusrühma lapsele. Järelevalves vaadati tasandusrühma logopeedi 2023/2024. õppeaasta individuaalseid arenduskavasid ning tegelikult olid need koostatud kõigile lastele. Arenduskavades oli toodud eesmärgid ja planeeritavad tegevused eesmärkide saavutamiseks. Kõigile lastele oli tehtud kõneuuring ja kõnekaart. Lisaks oli EHISesse märgitud kõneravi vajadus vaid kahe lapse kohta ja logopeedilise tugiteenuse osutamine vaid ühele lapsele, kuid tasandusrühma logopeed rääkis, et osutab kõneravi kõigile tasandusrühma lastele. Lisaks polnud EHISesse märgitud viiel tasandusrühma lapsel erivajadust ega rakendatavat tugiteenust.

4.5. KELS⁷⁴ näeb ette, et lapsele tagatakse vajaduse korral logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus, mille rakendamiseks loob võimalused lasteasutuse pidaja ning mille rakendamist korraldab direktor. Lasteaias on kaks üldlogopeedi, tasandusrühma logopeed ja psühholoog. Lasteaias ei ole tagatud eripedagoogi teenus.

Tasandusrühma logopeedi kvalifikatsioon vastab KELSi⁷⁵ nõuetele. Kahe üldlogopeedi kvalifikatsioonid ei vasta nõuetele – neil puudub erialane magistrikraad või logopeedi kutse. Üks logopeedidest on omandamas magistrikraadi logopeedias. Lasteaia psühholoog vastab kvalifikatsiooninõuetele. KELS ei näe küll ette psühholoogi kvalifikatsiooninõudeid, kuid luues lasteaias psühholoogi ametikoha KELSi⁷⁶ alusel, peab siiski olema tagatud, et tugiteenust osutab kvalifitseeritud spetsialist. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses⁷⁷ (edaspidi PGS) on psühholoogi kvalifikatsiooninõuded erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või koolipsühholoogi kutse. Ka lasteaias psühholoog peab vastama samadele kvalifikatsiooninõuetele.

KELSi⁷⁸ kohaselt tuleb eripedagoogi teenus tagada vajaduse korral. Selgitame, et eripedagoogi teenuse vajalikkuse üle saab otsustada KELSis⁷⁹ sätestatud kvalifikatsiooninõuetele vastav eripedagoog, kes saab näiteks regulaarselt hinnata teenuse tagamise vajadust lasteaias. Vajaduse tuvastamisel on lasteaias kohustus lapsele eripedagoogi teenus tagada.

Ettepanekud direktorile ja pidajale

4.6. Kirjeldada lasteaias õppekavas põhjalikumalt erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtteid, sh korraldust.

⁷¹ Haridus- ja teadusministri 11.09.2015. a määrus nr 42 „Koolielse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“, § 4.

⁷² KELS, § 11 lg 3.

⁷³ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 26 lg 2 p-d 16, 41.

⁷⁴ KELS, § 14 lg 2.

⁷⁵ KELS, § 22¹ lg 7.

⁷⁶ KELS, § 14 lg 2.

⁷⁷ PGS, § 74¹ lg 8.

⁷⁸ KELS, § 14 lg 2.

⁷⁹ KELS, § 22¹ lg 8.

Ettekirjutused pidajale

4.7. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 11 lõikest 3, Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 26 lõige 2 punktidest 16 ja 41 ning käesoleva õiendi punktis 4.4 toodud selgitustest märkida Eesti hariduse infosüsteemi tasandusrühma laste erivajadused ja osutatavad tugiteenused, sh individuaalse arenduskava rakendamine ja tugispetsialisti teenus. Täitmise tähtaeg: 01.07.2024.

4.8. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 ja käesoleva õiendi punktis 4.5 toodud selgitustest tagada eripedagoogi teenuse osutamise vajaduse hindamine ja vajadusel eripedagoogi teenuse osutamine koolieelse lasteasutuse seaduse § 22¹ lõike 8 mõttes kvalifitseeritud eripedagoogi poolt. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

4.9. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 tagada lasteaias logopeedi teenuse osutamine koolieelse lasteasutuse seaduse § 22¹ lõike 7 mõttes kvalifitseeritud logopeedi poolt. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

5. Õppe- ja kasvatusala töötajad

Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

5.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust koolieelse lasteasutuse seaduses⁸⁰ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 14.03.2024) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Lasteaia õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli kokku 39: direktor, õppealajuhataja, haridustehnoloog (viib läbi õppe- ja kasvatustegevust), kaks muusikaõpetajat, kolm logopeedi, eripedagoog, kaks eesti keele õpetajat, liikumisõpetaja ja 27 alushariduse õpetajat. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 37 õppe- ja kasvatusala töötajal.

5.2. Kvalifikatsioon ei vastanud seaduses⁸¹ kehtestatud nõuetele kahel logopeedil, kellel puudub erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või logopeedi kutse.

5.3. Lasteasutuses töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada lasteasutuse õppekavas määratud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmine ning lapse üldoskuste ja arengu eeldatavate tulemuste saavutamine⁸².

Arvestades õpetajate töökoormust viivad 95% õppe- ja kasvatustegevuse mahust läbi pedagoogid, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele ja 5% läbi pedagoogid, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Lasteaiakvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arvu saab hinnata piisavaks, et tagada lasteasutuse õppekavas määratud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmine ning lapse üldoskuste ja arengu eeldatavate tulemuste saavutamine.

5.4. Täiendavalt oli vaatluse all lasteaia töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määrmuses⁸³ kehtestatule. Lasteaia 39-st õppe- ja kasvatusala töötajast puudub ametikoha nõuetele vastav B2 keeletase 17 pedagoogil ja nõutud C1 tase ühel pedagoogil. 2023. aastal on Keeleamet teinud 17 pedagoogile ettekirjutuse B2 ja ühele C1 keeletaseme eksami sooritamiseks.

⁸⁰ KELS, § 22¹.

⁸¹ KELS, § 22¹.

⁸² KELS § 22 lg 7.

⁸³ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6; § 9 p 7.

Õppe- ja kasvatusala töötajate täiendõpe ja toetamine

5.5. Pedagoogid on lasteaia laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad⁸⁴, mistõttu on hea, kui õpetajad on kursis võimalikult nüüdisaegsete arengutega õpetamis- ja kasvatusala meetodikates. Seepärast on igati kasulik, et lasteaed võimaldab igal aastal või vähemalt iga paari aasta järel õpetajatel osaleda koolitustel või toetab nende erialast täiendamist muul viisil. Pidades silmas eestikeelsele õppele üleminekut alates järgmisest õppeaastast, on oluline, et õpetajad osaleksid ka eesti keeles või eesti keele õpetamise meetodikakoolitustel.

Järelevalves vaadati EHISe andmeid (väljavõte 22.02.2024) aastatel 2020–2024 lasteaia õppe- ja kasvatusala töötajate eesti keele ja eesti keeles õpetamisega seotud koolituste kohta. EHISesse on selle perioodi kohta kantud üks eesti keele õpetamisega seotud neljatunnine koolitus „Eesti Rahvapärimuse ja eesti keele õpetamine lasteaia meeskonnatöona“, millel on 2020. aastal osalenud üks pedagoog. Lisaks on üks õpetaja 2020. aastal osalenud 51-tunnisel koolitusel „Keelekümbluse ABC koolitus lasteaiaõpetajatele eesti õppekeele rühmale“ ning 2022. aastal 26-tunnisel koolitusel „Digipädevus lasteaiaõpetaja toetajana varajases keeleõppes“.

Vestlusel rääkisid õpetajad ja juhtkond, et lasteaia personalile pakutakse pidevalt võimalust osaleda koolitustel, sh eesti keele õpetamisega seotud koolitustel. Õpetajad tõid välja, et koolitused on reeglina 2-8 tunni pikkused ning pikematel koolitustel on töö tõttu keeruline osaleda. Vastav info ei ole kooskõlas EHISe kannetega.

5.6. Juhime tähelepanu, et KELSi⁸⁵ kohaselt tuleb kanda pedagoogide andmed EHISesse. Määruse⁸⁶ kohaselt tuleb kanda EHISesse mh õpetajate, juhtide ja tugispetsialistide kohta täienduskoolituste läbimise korral koolitusasutus, omandatud dokument (dokumendi number), lõpetamisel väljastatud dokumendi kuupäev, täienduskoolituse nimetus, täienduskoolituse valdkond ja liik, täienduskoolituse maht tundides ja välisriigis omandatud täienduskoolituse sisu.

Ettepanekud direktorile ja pidajale

5.7. Motiveerida lasteaia õppe- ja kasvatusala töötajaid osalema eesti keele ja eesti keeles õpetamisega seotud täiendkoolitustel, sh pikematel keeleõpet käsitlevatel meetodilistel koolitusel, et tõsta õpetajate enesekindlust ning oskusi õpetada järgmisest õppeaastast eesti keeles.

5.8. Vastavalt käesoleva õiendi punktis 5.6. toodud selgitustele kanda teave pedagoogide täiendkoolitustel osalemise kohta Eesti Hariduse Infosüsteemi.

⁸⁴ KLRÕK § 5 lg 2.

⁸⁵ KELS, § 22 lg 7.

⁸⁶ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 18 p-d 24-29.